

osiągnięcia w kreowaniu twórczych postaw nauczycieli (mgr Teresa Grażewicz-Jóźwik), *Prace plastyczne dzieci* (mgr Mariola Jąder, przedszkole w Sandomierzu), *Realizacja programu Odysei Umysłu w Polsce* (mgr Alicja Rusiecka, Maria Olszewska, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gdańsku), *Dzieci tworzą państwo — zajęcia twórcze dla 8-latków* (mgr Joanna Ligęza, Maja Zazula, Ośrodek Twórczej Edukacji „Kangur” w Krakowie), *Drogi w przyszłość i spotkania z przeszłością — o wartości i potrzebie realizacji projektów interdyscyplinarnych* (mgr Anna Przybylska, MDK nr 2 w Poznaniu), *Skuteczna komunikacja międzyludzka* (mgr Ewa Rogóż, mgr inż. Beata Popek, ks. mgr Robert Pietrzyk, Zespół Szkół Średnich im. Jana Pawła II w Niepołomicach), *Kreatywność „daleko od szosy”* (mgr Wiesława Mroczek, Szkoła Podstawowa w Suchodółce gm. Ożarów), *Uczniowskie odczytania utworu literackiego* (mgr Zuzanna Kapusta).

Ponadto uczestnicy sympozjum mieli możliwość udziału w trzech wybranych sesjach warsztatowych: *Tworzenie metafor wizualnych* (Wiesława Limont), *Warsztat metod lekcji twórczości* (Krzysztof J. Szmidt), *Dziecko zdolne* (Teresa Grażewicz-Jóźwik), *Warsztaty z ekspresji ciała* (Krzysztof Grygier), *Warsztaty dramy* (Maria Gudro-Puischel), *Mind-mapping* (Iwona Wasil), *Wykorzystanie technik literackich do stymulowania twórczego myślenia* (Janusz Kujawski), *Metody odlingwistyczne* (Krzysztof T. Piotrowski).

Miejmy nadzieję, że I Sesja Naukowo-Metodyczna Polskiego Stowarzyszenia Kreatywności zapoczątkowała coroczny zwyczaj organizowania takich spotkań. Stanowiła ona okazję do wymiany myśli i doświadczeń, wzbogacenia warsztatu badawczego oraz nawiązania wzajemnych kontaktów. Uczestnicy wyrazili chęć wzięcia udziału w kolejnych spotkaniach, dlatego też czekamy na nie z niecierpliwością.

Katarzyna Ziomek

Lider XXI wieku — IX Szkoła dla Młodych Liderów Społecznych i Politycznych

W dniach 12–26 października 2001 r. odbyła się w Pogorzeli k. Otwocka IX Letnia Szkoła dla Młodych Liderów Społecznych i Politycznych.

Szkoła Liderów powstała latem 1994 roku z inicjatywy profesora uniwersytetu oxfordzkiego Zbigniewa Pełczyńskiego, jako autonomiczny program Fundacji im. Stefana Batorego, a później Fundacji im. Roberta Schumana. Od lutego 1997 r. w wyniku usamodzielnienia się programu powstało stowarzyszenie Szkoła Liderów, które swoim zasięgiem obejmuje całą Polskę. Misją jego jest promowanie społeczeństwa obywatelskiego i wspieranie liderów. Do celów Stowarzyszenia należy:

- promowanie aktywności obywatelskiej,
- promowanie zasad etyki działalności publicznej,
- kreowanie postaw liderekich,
- wspieranie i animowanie aktywności społecznej w środowiskach lokalnych,
- kształcenie kadry działaczy publicznych,
- integrowanie społeczeństwa obywatelskiego,
- popularyzacja wiedzy o instytucjach międzynarodowych działających na rzecz bezpieczeństwa międzynarodowego,
- promowanie idei integracji europejskiej.

IX edycja Szkoły Liderów, tak jak poprzednie, była skierowana do przedstawicieli wszystkich partii politycznych, organizacji młodzieżowych i grup nieformalnych. Integracja następowała nie tylko poprzez wspólne spędzanie czasu na zajęciach czy podczas posiłków, ale osoby z różnych opcji politycznych mieszały ze sobą w pokojach, były we wspólnych grupach asystenckich, które są najmniejszą komórką organizacyjną szkoły. Ich spotkania odbywały się dwa razy dziennie —

rano i wieczorem. Asystentami byli wybrani absolwenci poprzednich edycji szkoły. Pełnili rolę wychowawców, którzy moderowali dyskusje, koordynowali naukę uczestników oraz przeprowadzali ewaluację zrealizowanego programu.

W trakcie dwutygodniowej szkoły program był bardzo napięty. Obejmował szkolenia, warsztaty, wykłady, debaty, dyskusje panelowe, spotkania z zaproszonymi gośćmi oraz prezentacje projektów.

Jako uczestnik IX Szkoły dla Młodych Liderów Społecznych i Politycznych zaobserwowałem inne niż dotychczas znane mi podejście do roli lidera w grupie. Jego tradycyjne ujęcie zakłada, że jest on kierownikiem, komendantem, dyktatorem, postacią autokratyczną, która wydaje polecenia oraz dyryguje zespołem, a sama niekoniecznie włącza się w działanie. W mojej dotychczasowej działalności spotkałem się z takim obrazem lidera w oczach członków grupy. Szkoła, którą ukończyłem, promuje zupełnie inne podejście do tej funkcji. Współczesny lider jest koordynatorem działań, wspomaga grupę, motywuje jej członków do działania, inspiruje, rozpala twórcze potencjały. Ponadto musi się wykazywać wiedzą pedagogiczno-psychologiczną, aby nawiązać kontakt z indywidualnościami tworzącymi grupę oraz umiejętnie z nimi współdziałać. Zauważyłem tu pewne implikacje z funkcją animatora, którego zadaniem jest również pobudzanie społeczności do aktywnego działania. Zasadnicza różnica polega na tym, iż animator kreuje rzeczywistość i współpracuje z grupą do chwili zaistnienia aktu animacji (zasiewa ziarno, a następnie wychodzi z grupy, aby tę czynność powtarzać w kolejnych zespołach).

Z kolei lider jest kształtowany przez rzeczywistość, warunki społeczne i ekonomiczne wymuszają na nim zastosowanie odpowiednich metod i technik pracy z ludźmi. Po stworzeniu grupy nie wycofuje się z niej, lecz działa dalej oraz podejmuje próby rozwoju organizacji. W zależności od sytuacji działacze społeczni powinni przyjmować rolę animatora albo lidera, lecz w jednej chwili animator nie może być liderem ani liderem animatorem. Wiedza lidera XXI wieku powinna być dostosowana do nowych wyzwań i potrzeb. W celu skutecznego działania powinien zdobyć zintegrowaną wiedzę z wielu dziedzin, dlatego też podczas IX Szkoły dla Młodych Liderów Społecznych i Politycznych omawiane były następujące zagadnienia: **zarządzanie zespołem** (przywództwo i motywacja w zespole, komunikacja, role grupowe, zarządzanie czasem, prowadzenie zebrań, grupowe podejmowanie decyzji), **zarządzanie projektem** (zarządzanie projektami społecznymi, prezentacje projektów i promocja), **umiejętności komunikacyjne** (komunikacja interpersonalna, wizerunek, kontakty z mediami, wystąpienia publiczne, kampanie wyborcze), **planowanie i przeprowadzanie zmian** (proces przeprowadzania zmiany w społeczności lokalnej, dynamika zmiany, warunki skuteczności przy wprowadzaniu zmian), **negocjacje** (ćwiczenia negocjacyjne, facylitacje, mediacje).

Warto dodać, że zajęcia były prowadzone przez pracowników Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Uniwersytetu Warszawskiego, międzynarodowej firmy szkoleniowej IMPACT Polska, szkoleniowców Partners Polska, polityków, dziennikarzy, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz firmy PricewaterhouseCoopers.

Uczestnicy szkoły uczyli się prowadzić debaty oksfordzkie, w których najistotniejszym elementem jest właściwe postawienie i uargumentowanie tezy. Przez cały czas trwania szkolenia uczyliśmy się konkretyzować swoje myśli i skracać wypowiedzi do meritum. Osobiście najbardziej odpowiadały mi gry symulacyjne, w których mogłem sprawdzić zdobyte wcześniej wiadomości. Zdobyte doświadczenie było przydatne przy kolejnych szkoleniach. Za najbardziej ciekawe uważam szkolenie prowadzone przez IMPACT Polska. Firma ta prowadzi szkolenia na świeżym powietrzu, każda grupa uczestników ma do wykonania szereg zadań. Przed każdym zadaniem wybierany jest lider, który ma poprowadzić grupę do osiągnięcia celu (wykonania zadania). Każde zadanie po zakończeniu jest omawiane z prowadzącymi.

Warto tu przypomnieć, że w grupach celowo dobrano osoby z różnych ugrupowań politycznych, organizacji młodzieżowych i grup nieformalnych — tym trudniej czasami osiągnąć kompromis.

Stopień trudności wykonywanych zadań rośnie. Punktem kulminacyjnym był projekt finałowy. 14 października 2001 r. 33 uczestników IX Szkoły dla Młodych Liderów Społecznych i Politycznych miało zorganizować przedstawienie teatralne w Amfiteatrze w Otwocku. Na przygotowanie dostaliśmy 19 godzin, samochód do dyspozycji oraz budżet w wysokości 500 zł. Pomimo wielu nieporozumień projekt został zrealizowany, a uzyskane pieniądze z biletów za spektakl zostały przekazane Polskiej Akcji Humanitarnej.

Pomysł zorganizowania systematycznego szkolenia nowych działaczy społecznych i politycznych powstał w wyniku konfrontacji sytuacji w Polsce i na Zachodzie. Organizatorom zależało na wypełnieniu swoistej próżni w życiu młodzieży polskiej, jak również danie jej szans, jakie posiada młodzież na Zachodzie.

Każda następna szkoła, w tym także IX Letnia Szkoła, jest kontynuacją tej idei, różnią się one trochę w szczegółach, ale mają swoją sprawdzoną metodykę, logikę i filozofię szkolenia.

Mariusz E. Michalak